

О. В. Собкевич,
д. е. н., професор, завідувач відділу секторальної економіки,
Національний інститут стратегічних досліджень
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0678-0899>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.23.26

РЕФОРМИ У ПРОМИСЛОВІСТІ УКРАЇНИ І ПРІОРИТЕТИ ЇЇ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

O. Sobkevych,
Doctor of Economic Sciences, Senior Scientific Researcher, Head
of Department for Sectoral Economics, National Institute for Strategic Studies

REFORMS IN THE INDUSTRY OF UKRAINE AND PRIORITIES OF ITS POST-WAR RECONSTRUCTION

Метою статті є обґрунтування пріоритетів, напрямів і заходів державної політики щодо активізації реформ у промисловості України в умовах повномасштабного вторгнення РФ на її територію для забезпечення пришвидшення відбудови і повоєнного відновлення економіки.

Для досягнення поставленої мети у роботі здійснено огляд реформ, які реалізуються нині у промисловості України. Зазначено, що численні ініціативи органів державної влади в Україні націлені на максимальне убезпечення роботи промислового сектору, зменшення руйнівних наслідків втрати частини промислового потенціалу, полегшення умов ведення господарської діяльності і розвиток бізнесу, лібералізацію зовнішньої торгівлі і стимулювання євроінтеграційних зрушень, забезпечення енергетичної стійкості промислових і побутових споживачів в умовах повномасштабної війни.

Обґрунтовано пріоритети подальших реформ у промисловості і її повоєнного відновлення, зокрема, наголошено на необхідності: раціоналізації територіального розміщення продуктивних сил з урахуванням змін структурних пріоритетів та геоекономічних орієнтирів; створення інфраструктурних передумов відновлення та модернізації промисловості; формування експортного потенціалу в умовах структурних змін; залучення підприємств для роботи в умовах забезпечення потреб ЗСУ; посилення співпраці в порядку денному промислової політики ЄС; оптимізації структури енергоспоживання, забезпечення енергоефективності та енергетичної децентралізації.

Наукова новизна статті полягає у визначенні відповідних сучасним потребам економічної політики пріоритетів реформ у промисловості України, на основі реалізації яких буде пришвидшено і досягнуто її повоєнне відновлення. Напрямами подальших досліджень можуть стати теоретико-практичні засади розроблення інструментів та механізмів відновлення промисловості України в умовах війни і повоєнного відновлення економіки.

The purpose of the article is to reveal the priorities, directions and measures of the state policy regarding the activation of reforms in the industry of Ukraine in the conditions of the full-scale military invasion of the Russian Federation on its territory to ensure the acceleration of reconstruction and post-war recovery of the economy.

In order to achieve the set goal, the article reviewed the reforms that are currently being implemented in the industry of Ukraine.

It is noted that many initiatives of Ukrainian Government are aimed at maximally ensuring the functioning of the industrial sector, reducing the destructive consequences of the loss of part of the industrial potential, facilitating the conditions for conducting economic activity and business development, liberalizing foreign trade and stimulating European integration progress, ensuring the energy sustainability of industrial and household consumers in conditions of full-scale war.

The priorities of further reforms in industry and its post-war recovery are revealed. In particular, there is a need for further reforms: rationalization of the territorial placement of productive forces, taking into account changes in structural priorities and geo-economic landmarks; creation of infrastructural prerequisites for the restoration and modernization of industry; formation of export potential in conditions of structural changes; attracting enterprises to work in the conditions provision of Armed Forces needs; strengthening cooperation in the EU industrial policy agenda; optimizing the structure of energy consumption, ensuring energy efficiency and energy decentralization.

The scientific novelty of the article consists in determining the priorities of reforms in the industry of Ukraine that correspond to the modern needs of the economic policy, based on the implementation of which, its post-war recovery will be accelerated and achieved. The directions of further research may include in particular the theoretical and practical principles of the development of tools and mechanisms for the recovery of Ukrainian industry in the conditions of war and post-war recovery of the economy.

*Ключові слова: промисловість, реформи, війна, повоєнне відновлення, євроінтеграція.
Key words: industry, reforms, war, post-war recovery, European integration.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Унаслідок воєнних дій РФ на території України вітчизняна промисловість зазнала нищівного впливу: низка підприємств у зонах бойових дій та окупації зупинилася, велику кількість виробничих потужностей зруйновано або пошкоджено, ускладнено доступ підприємств до ресурсів і сировини, ринків збуту. Тому активізація реформування промисловості дозволить запобігти втратам, закласти підвалини її відбудови на новій техніко-технологічній базі, наростити потенціал зростання економіки у процесі повоєнного відновлення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що питанням розбудови і реформування промисловості приділено значну увагу у працях українських вчених, зокрема, Амоші О. І., Вишневського В. П., Дейнеко Л. В., Заблудської І. В., Збаразької Л. О., Кічурчак М. В., Кондрашова О. М. та інших дослідників та фахівців. Втім, потребують опрацювання теоретико-практичні питання реформування промисловості в умовах кризи, а також воєнних дій на території України.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування пріоритетів, напрямів і заходів державної політики щодо активізації реформ у промисловості України в умовах повномасштабного вторгнення РФ на її територію для забезпечення пришвидшення відбудови і повоєнного відновлення економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Численні ініціативи органів державної влади в Україні націлені на максимальне забезпечення роботи промислового сектору, зменшення руйнівних наслідків втрати частини промислового потенціалу, полегшення умов ведення господарської діяльності і розвиток бізнесу, лібералізацію зовнішньої торгівлі і стимулювання

євроінтеграційних зрушень, забезпечення енергетичної стійкості промислових і побутових споживачів в умовах повномасштабної війни.

Катастрофічні втрати промислового потенціалу східних та південних областей України та постійна загроза нових руйнувань актуалізували проблему необхідності релокації виробничих потужностей. Серед релюкованих підприємств, які вже відновили свою діяльність на новому місці, підприємства переробної промисловості становлять 30,2 % [1].

У рамках програми релокації станом на кінець листопада 772 підприємства переїхали у безпечні регіони, з них 605 — відновили свою роботу на новому місці. Ще 261 компанія здійснювала пошук належної локації, або способу транспортування.

Місцева влада активно задіяна в пошуку майданчиків для підприємств, розселенні працівників, налагодженні логістики. Найбільше підприємств релокувалося до Львівської (28,6 %), Закарпатської (17,9 %), Чернівецької (12,2 %), Івано-Франківської (8,3 %), Тернопільської (7,5 %) та Хмельницької (7,5 %) областей.

Важливою ланкою у зміцненні конкурентоспроможності українських виробників на зовнішніх ринках є лібералізація зовнішньої торгівлі. Низка країн уже оголосила про скасування імпорتنих мит на українські товари.

Велика Британія оголосила про лібералізацію торгівлі і скасування усіх мит та квот на експорт товарів з України, що дає змогу українським виробникам нарощувати експорт до цієї країни борошна, зерна, молочної продукції, м'яса птиці та напівфабрикатів тощо [2].

Доповненню можливостей, які українські експортери мають відповідно до Угоди про Асоціацію з ЄС, сприяє набуття чинності 04.06.2022 р. Регламенту Європейського Парламенту та Ради ЄС № 2022/870 про тимчасові заходи (до 05.06.2023 р.) з лібералізації торгівлі, який передбачає скасування мит для промислової продукції з України, призупинення всіх антидемпінгових мит на імпортовані товари походженням з України та застосування глобальних захисних заходів щодо українських товарів.

Прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо після зустрічі з президентом Володимиром Зеленським на початку травня 2022 р. повідомив про скасування Канадою всіх мит на українську продукцію. Такий режим діятиме впродовж наступних 12 місяців [3, 4].

США з 1.06.2022 на один рік скасували спеціальне мито у розмірі 25 % щодо 232 товарних позицій сталевих продукцій [5]. Разом із цим, призупинення не стосується чинних антидемпінгових заходів США щодо української продукції. Наразі чинними залишаються антидемпінгові заходи щодо українського феросиліко-марганцю у розмірі до 21,3 %, арматури у розмірі 41,7 %, прокату — до 237,91 %, сталевих труб — 7,47 %, катанки — до 44,03 %, крученого дроту — 19,3 %, безшовних труб — 23,75 %.

Уряд Австралії 5.07.2022 оголосив про скасування мит на 1 рік для українського експорту. Рішення передбачає зниження тарифної ставки з 5 % до 0 % на товари, вироблені в Україні. Лібералізація не торкнеться акцизних зборів, які застосовуються до палива, алкоголю та тютюнових виробів — вони діятимуть для української продукції і надалі [6].

Також для спрощення експортних постачань з України до Молдови Комісія з надзвичайних ситуацій Республіки Молдова встановила спрощену процедуру митного оформлення документів. Відтак представлені українськими експортерами копії сертифікатів про походження товарів СТ-1 (у паперовому чи електронному форматі), видані уповноваженими органами України, мають таку ж силу, як і їх оригінали. Надалі необхідно активізувати перемовини з країнами світу для запровадження лібералізованої процедури митного оформлення документів — за наявним прикладом встановлення такої процедури Республікою Молдова.

Зафіксовано наступні позитивні здобутки для вітчизняної промисловості при виконанні Угоди про асоціацію між Україною та ЄС:

- переведено у практичну площину питання підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (Угода АСАА) завдяки ухваленню горизонтального та вертикального законодавства України, гармонізованого із законодавством ЄС, а також його практичному застосуванню у сферах технічного регулювання, оцінки відповідності, стандартизації, метрології та ринкового нагляду;

- досягнуто прогресу в усуненні технічних бар'єрів у торгівлі у спосіб прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства України у сфері дитячого харчування у відповідність до вимог законодавства ЄС" (N 1822-IX від 21.10.2021 р.), який має на меті імплементувати окремі акти законодавства ЄС щодо виробництва та обігу дитячого харчування, а також розроблення та реєстрації у ВРУ законопроекту "Про внесення змін до деяких законів України щодо харчових продуктів та інших об'єктів санітарних заходів" (реєстр. N 6248 від 01.11.2021 р.), яким пропонується удосконалити законодавство у сфері безпечності та якості харчових продуктів, гармонізувати його з законодавством ЄС, упорядкувати сфери маркування і реалізації харчових продуктів;

- тривають консультації з Європейською Комісією стосовно запровадження в Україні системи торгівлі викидами парникових газів та її співвідношення з Європейською системою торгівлі викидами, враховуючи національні особливості, а також потенційний вплив механізму коригування вуглецю на кордоні (далі — СВМ). Питанню СВМ приділено окрему увагу у ході 23-го Саміту Україна-ЄС, який проходив 12.10.2021 р. Зокрема, Сторона ЄС висловила підтримку України у питанні "зеленого" переходу, у т. ч. щодо розробки політики вуглецевого ціноутворення у контексті СВМ;

- зростає кількість підприємств-виробників продукції тваринного походження, умови виробництва на яких відповідають вимогам ЄС. У 2014 р. 185 українських підприємств мали право експорту своєї продукції до ЄС, у 2019 р. — 319, у 2020 р. — 362, станом на 01.12.2021 р. — 380 (з них 162 підприємств — виробників продукції для споживання, 218 — підприємств-виробників нехарчової продукції).

Стимулюється створення і розвитку переробних підприємств у спосіб надання державою грантових коштів підприємствам у рамках програми «Робота».

Так, зокрема, 54 переможцям грантової програми "Новий рівень" перераховано кошти на розвиток бізнесу в сфері переробки на загальну суму 337 млн грн. Грантові кошти можуть бути використані на придбання обладнання для виробництва меблів, будматеріалів, одягу, фурнітури, ліній металообробки, аграрної переробки тощо. Отримувач гранту зобов'язаний створити від 25 робочих місць.

Для створення і розвитку переробних підприємств також виділено 119 млн грн з резервного фонду державного бюджету (Розпорядження КМУ "Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету на надання грантів для створення або розвитку переробних підприємств, садівництва, ягідництва та виноградарства" від 25.11.2022 № 1060-р); ці кошти отримають 22 підприємства. Очікується, що у результаті реалізації бізнес-планів буде створено 405 робочих місць. Сферами економічної діяльності цих підприємств є наступні:

- виробництво харчових продуктів — 11 грантів;
- ремонт і монтаж машин і устаткування — 4 гранти;
- виробництво меблів — 2 гранти;
- виробництво хімічної продукції — 2 гранти;
- виробництво гумових і пластмасових виробів — 1 грант;
- оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини — 1 грант;
- текстильне виробництво — 1 грант.

Розширено програму "Доступні кредити 5-7-9%" на підприємства, зруйновані під час війни. Підприємці можуть отримати кредит на відновлення виробничих потужностей під 9 % терміном до 5 років на суму до 60 млн грн. Виконання зобов'язань по таким кредитам частково (до 80 %) забезпечується державною гарантією (Постанова КМУ "Про внесення змін до порядку, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 і від 14 липня 2021 р. № 723" від 14.10.2022 № 1194).

Створюються умов для розвитку індустріальних парків як точок росту економіки і післявоєнної відбудови

ви країни. Розвиток індустріальних парків сприятиме відновленню промисловості у воєнний і післявоєнний періоди; для місцевих громад перевагами розбудови ІП є зростання доходів і добробуту жителів, збільшення податкових надходжень, розвиток МСП у регіоні тощо. Поштовху у цьому напрямку надасть реалізація наступних ініціатив:

- встановлення пільг для індустріальних парків (внесенням змін до Митного та Податкового Кодексів України — Закони України "Про внесення змін до статті 287 Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні" від 21.06.2022 № 2331-IX, "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні" від 21.06.2022 № 2330-IX); звільнення від імпортного ПДВ і ввізного мита на обладнання за переліком кодів УКТЗЕД; звільнення від податку на прибуток на 10 років; уповноваження органів місцевого самоврядування надавати пільги за місцевими податками;

- затвердження механізму використання вивільнених від оподаткування коштів для учасників індустріальних парків (Постанова КМУ "Про затвердження Порядку використання учасником індустріального (промислового) парку вивільнених від оподаткування коштів на розвиток його діяльності в межах індустріального (промислового) парку" від 30.09.2022 № 1095). Вивільнені кошти можуть спрямовуватись на розвиток діяльності учасника ІП за такими напрямками: створення чи переоснащення матеріально-технічної бази; збільшення обсягу виробництва; впровадження новітніх технологій;

- визначення механізмів фінансування облаштування ІП та компенсації відсоткової ставки за кредитами на облаштування або здійснення господарської діяльності у їх межах (Постанови КМУ "Про затвердження Порядку надання повної або часткової компенсації відсоткової ставки за кредитами (позиками) на облаштування та/або здійснення господарської діяльності у межах індустріальних (промислових) парків" від 28.10.2022 № 1208, "Про затвердження Порядку надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків" від 28.10.2022 № 1207).

Результатами цих рішень стала активізація створення нових ІП, особливо у західних областях країни, які залучають промисловців, що релокують виробництва зі східних регіонів. Релокація підприємств до ІП має низку переваг, серед яких, зокрема, наступні [7]:

- наявність готових приміщень з підведеними необхідними комунікаціями;

- надання керуючою компанією резидентам всіх необхідних адміністративних та сервісних послуг;

- співпраця резидентів між собою, створення спільних ланцюгів постачань, можливість відправки вантажів через логістичний центр, розташований на території парку.

При цьому перспективніше перевозити потужності до ІП типу Brownfield, оскільки такі об'єкти вже забезпечені інженерною та транспортною інфраструктурою, на відміну від ІП типу Greenfield, які створюються на

раніше незабудованих земельних ділянках.

Наразі до Реєстру індустріальних парків включено 59 промислових майданчиків. Протягом листопада п. р. було зареєстровано три нових ІП — "Еко-смайт індустріальний парк "ГАЛІТ" (м. Дрогобич, Львівська обл.), "Західноукраїнський промисловий ХАБ" (с. Острів, Тернопільська обл., Тернопільський р-н), "NOVO" (м. Новолинськ, Волинська обл.).

"Еко-смайт індустріальний парк "ГАЛІТ" буде розташовано на площі 19 га, планується створення близько 1470 робочих місць у переробній промисловості, зокрема у виробництві машин та устаткування, меблів, одягу. "Західноукраїнський промисловий ХАБ" розміщуватиметься на площі 10,6543 га, передбачається створення до 1300 робочих місць у легкій, харчовій та переробній промисловості. Індустріальний парк "NOVO" займає територію 20 га, його особливістю є прикордонне розташування (поблизу із кордоном з Польщею), що надає його учасникам експортні можливості. За повідомленням Голови керуючої компанії ІП, вже досягнуто попередніх домовленостей щодо входження до нього підприємств-виробників харчової продукції, зокрема, рибної, а також логістичних компаній.

Саме зараз з'явилась можливість розбудови ІП для відновлення промисловості на інноваційній основі, із впровадженням нових технологічних рішень. Індустріальні парки визнані UNIDO дієвим інструментом економічного та технологічного розвитку. Виробництва в Україні мають відповідати європейській промисловій політиці, на порядку денному якої перебувають такі фактори конкурентоспроможності як автоматизація процесів, енергоефективність, впровадження принципів сталого розвитку, підходів циркулярної економіки, ресурсоефективного та чистого виробництва та ін. Це дозволить їм випускати продукцію, сертифіковану за європейськими стандартами, бути включеними до глобальних ланцюгів створення доданої вартості, налагоджувати співробітництво з європейськими партнерами, у т. ч. щодо обміну знаннями, досвідом у створенні сучасних технологічних і наукоємних виробництв.

Вживаються заходи для забезпечення України електроенергією, необхідною для функціонування промислових підприємств та побутових споживачів в умовах масованих ракетних ударів РФ по об'єктам критичної енергетичної інфраструктури:

- розширено список імпортних товарів, які завозяться до України без сплати ввізного мита та ПДВ, обладнанням, яке має допомогти країні у подоланні наслідків енергетичної кризи (генератори, акумулятори та ін.). — Постанова КМУ від 9.11.2022 № 1260 "Про внесення змін до переліку товарів (у тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільнюються від оподаткування податком на додану вартість та які звільнюються від сплати ввізного мита". Це має сприяти забезпеченню потреби внутрішнього ринку в обладнанні для

відновлення та стабілізації електро— та газопостачання споживачам;

— спрощено імпорт генераторів та іншого енергетичного обладнання. Новим положенням щодо ввозу на митну територію України тимчасово (до припинення або скасування воєнного стану та протягом наступних 90 календарних днів) передбачається не застосовувати до таких товарів вимоги про наявність декларації про відповідність та маркування знаком відповідності технічним регламентам (Постанова КМУ від 16.11.2022 № 1288 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України");

— на засіданні КМУ 29.11.2022 прийнято Постанову, котрою внесено зміни до переліку товарів, які постачаються на територію України без сплати мита та ПДВ — до таких товарів додано, зокрема, комплектуючі для виготовлення енергетичного обладнання, що стимулюватиме виробництво такого обладнання в Україні і створить конкурентні умови для вітчизняних виробників [8].

Також розширено міжнародну двосторонню співпрацю в енергетичній сфері, зокрема, між Україною і Великобританією. Так, під час зустрічі Першого Віцепрем'єр-міністра — Міністра економіки України Ю. Свиріденко з виконавчим директором Rolls-Royce SMR Т. Самсоном 30.11.2022 обговорено питання поставок до України високотехнологічного енергетичного обладнання, зокрема перспективи використання малих модульних реакторів (ММР) як перспективної технології використання атомної енергетики. Україна надзвичайно зацікавлена у застосуванні нових технологій для виробництва всередині країни ММР, адже їхніми перевагами є компактні розміри, можливість виробляти відносно невеликі потужності (від 30 МВт до 500 МВт), що дозволяє використовувати їх у невеликих містах, на промислових майданчиках, при відключеннях світла, роблячи від них паралельне живлення мікрорайонів, або навіть цілих міст. Планується укладення меморандуму між Rolls-Royce SMR і "Енергоатомом", який визначатиме параметри співпраці у реалізації цього проєкту.

ВИСНОВКИ

Пріоритетами подальших реформ у промисловості і її повоєнного відновлення є наступні:

— раціоналізація територіального розміщення продуктивних сил з урахуванням змін структурних пріоритетів та гео економічних орієнтирів — здійснення більш сфокусованої релокації підприємств, які знаходяться у зоні бойових дій; розвиток індустріальних парків (ІП) як осередків створення робочих місць, активізації господарської діяльності, забезпечення соціально-економічного розвитку територій;

— створення інфраструктурних передумов відновлення та модернізації промисловості у спосіб, зокрема, розбудови альтернативної морським шляхам транспортної логістики постачання української продукції;

— формування експортного потенціалу в умовах структурних змін — запровадження політики заміщення на світових ринках російської продукції подібною українською, спрощення експортних постачань з України, сприяння експорту товарів з більшим вмістом доданої вартості;

— залучення підприємств для роботи в умовах забезпечення потреб ЗСУ, задоволення потреб ЗСУ у споживчих товарах;

— посилення співпраці в порядку денному промислової політики ЄС, що потребує здійснення подальших кроків з імплементації Дорожньої карти підготовки до укладення угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (АСАА, "промисловий безвіз"), активізації діалогу щодо залучення фінансових ресурсів ЄС на цілі промислового розвитку;

— оптимізація структури енергоспоживання, забезпечення енергоефективності та енергетичної децентралізації, що передбачає, зокрема, стимулювання впровадження енергозберігаючих та енергоефективних технологій на підприємствах; використання не задіяних раніше альтернативних джерел енергетичного забезпечення країни; вивчення та імплементацію передового світового досвіду у сфері енергозбереження, ресурсоефективного і екологічного виробництва.

Для цього необхідно вжити наступні заходи:

— у проєкті Національного плану відновлення України визначити перелік реформ, законодавчих і регуляторних ініціатив, необхідних для забезпечення енергетичної безпеки промислових споживачів в умовах війни і повоєнного відновлення економіки;

— запровадити систему моніторингу ефективності релокації шляхом врахування не тільки кількості переміщених підприємств, але й оцінки результатів їхньої діяльності на основі індикаторів, які враховуватимуть комерційні результати та сукупний вплив на соціально-економічну та гуманітарну ситуацію в громаді / області;

— розширити перелік областей, до яких може відбуватися релокація підприємств, додавши до нього центральні області України;

— переглянути політику просування вітчизняного експорту промислових товарів у напрямку її фокусування насамперед на підтримці несировинного експортного сегменту та переході із суто консультаційної площини до конкретних фінансово-організаційних заходів, включаючи кредитування та страхування експорту, компенсації витрат експортерів, фінансову підтримку експортної діяльності малих та середніх підприємств;

— організувати перемовини АТ "Укрзалізниця" із суміжними іноземними залізницями про збільшення обсягів перевезень, включаючи інфраструктурне забезпечення прискорення митних процедур, перевантаження вантажів до вагонів, пристосованих до колій європейського стандарту (1435);

— провести зустрічі з представниками адміністрацій європейських морських портів, а також урядів, органів місцевого самоврядування європейських країн, предметом обговорення яких мають стати спільне вирішення технічних та організаційних питань перевезення вантажів — пошуку вільного рухомого складу, створення зручних логістичних рішень доставки товарів (зокрема, розбудови залізничних ліній, які з'єднують порти з українськими кордонами), надання суднам під українським прапором пріоритетного доступу до портів і звільнення від оплати портових послуг;

— здійснювати моніторинг та оперативне інформування українських виробників стосовно зацікавленості іноземних компаній у налагодженні контактів з вітчиз-

няними партнерами щодо виробництва і постачання на світові ринки продукції, яка здатна замінити подібні російські товари;

— залучити бізнес, промислові асоціації до спільного вироблення рішень щодо усунення недоліків, виявлених під час оціночного етапу роботи технічної місії ЄС в Україні, котрі гальмують процес імплементації Дорожньої карти підготовки до укладення угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів, які стосуються системи ринкового нагляду в Україні, а також використання маркування товарів українськими виробниками;

— сформувати пакет інвестиційних проєктів, що можуть бути реалізовані із залученням коштів іноземних інвесторів (у т. ч. в рамках реалізації плану з відновлення України RebuildUkraine, який впроваджується Європейською Комісією) у постраждалих регіонах, насамперед, проєктів, які відповідають європейській промисловій політиці, і є спрямованими на підвищення енергоефективності, впровадження принципів сталого розвитку, підходів циркулярної економіки, ресурсоефективного та чистого виробництва тощо;

— сформувати переліки наявних у регіонах підприємств з їхніми контактами (включаючи ті, що релокували свої виробництва), які можуть виробляти товари та надавати послуги, необхідні для забезпечення потреб ЗСУ, а також переліки товарів та послуг, що належать до таких потреб, інформувати на постійній основі підприємства про ці потреби.

Література:

1. Завдяки урядовій програмі релокації збережено понад 35 тисяч робочих місць, URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a54c8281-02fa-4ced-8b14-3a7ca772a826&title=Zavdiaki>
2. Велика Британія оголосила про скасування усіх мит і квот для українських товарів, URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=900c1222-5f51-4fa5-8d61-5b84b282f206&title=VelikaBritaniiaOgolosilaProSkasuvanniaUsikhMitIKvotDliaUkrainskikhTovariv>
3. Канада на рік скасувала всі мита на українські товари, URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?Lang=uk-UA&id=fd649e75-9f38-40e9-ba8c-eb9123a-19871&title=kanadanariksasuvalavsimitanaukrainskitovari>
4. Canada's Intention to Remove Tariffs on Goods from Ukraine, URL: <https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2022/05/canadas-intention-to-remove-tariffs-on-goods-from-ukraine.html>
5. Raimondo Announces Temporary Suspension of 232 Tariffs on Ukraine Steel, URL: <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2022/05/raimondo-announces-temporary-suspension-232-tariffs-ukraine-steel>
6. Уряд Австралії на рік скасував мита на імпорт з України, URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c7cb2ff8-a541-418e-99c6-7f31798d-980e&title=UriadAvstraliiNaRikSkasuvavMitaNaImportZUkraini>
7. Переваги релокації виробництв в індустріальні парки. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://gmk.center/ua/opinion/perevagi-relokacii-virobnictv-v-industrialni-parki/>
8. Уряд звільнив від ПДВ та ввізного мита запчастини та комплектуючі для виготовлення електрогенераторів, а також обладнання супутникового інтернету, URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zvilniv-vid-pdv-ta-vviznogo-mita-zapchastini-ta-komplektuyuchi-dlya-vigotovlennya-elektrogeneratoriv-takozh-obladnannya-suputnikovogo-internetu>

References:

1. The official site of Ministry of Economy of Ukraine (2022), "Due to the government's relocation program, more than 35,000 jobs have been saved", available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a54c8281-02fa-4ced-8b14-3a7ca772a826&title=Zavdiaki> (Accessed 01 December 2022).

2. The official site of Ministry of Economy of Ukraine (2022), "Great Britain announced the cancel of all customs duties and quotas for Ukrainian goods", available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=900c1222-5f51-4fa5-8d61-5b84b282f206&title=VelikaBritaniiaOgolosilaProSkasuvanniaUsikhMitIKvotDliaUkrainskikhTovariv> (Accessed 18 November 2022).

3. The official site of Ministry of Economy of Ukraine (2022), "Canada canceled all tariffs on Ukrainian goods for a year", available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?Lang=uk-UA&id=fd649e75-9f38-40e9-ba8c-eb9123a19871&title=kanadanariksasuvalavsimitanaukrainskitovari> (Accessed 25 November 2022).

4. The official site of Government of Canada (2022), "Canada's Intention to Remove Tariffs on Goods from Ukraine", available at: <https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2022/05/canadas-intention-to-remove-tariffs-on-goods-from-ukraine.html> (Accessed 30 November 2022).

5. The official site of U.S. Department of Commerce (2022), "Raimondo Announces Temporary Suspension of 232 Tariffs on Ukraine Steel", available at: <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2022/05/raimondo-announces-temporary-suspension-232-tariffs-ukraine-steel> (Accessed 05 November 2022).

6. The official site of Ministry of Economy of Ukraine (2022), "The government of Australia canceled import duties from Ukraine for a year", available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c7cb2ff8-a541-418e-99c6-7f31798d980e&title=UriadAvstraliiNaRikSkasuvavMitaNaImportZUkraini> (Accessed 20 October 2022).

7. GMK.center (2022), "Advantages of relocation of production to industrial parks", available at: <https://gmk.center/ua/opinion/perevagi-relokacii-virobnictv-v-industrialni-parki/> (Accessed 18 October 2022).

8. The official site of Government of Ukraine (2022), "The government exempted spare parts and components for the manufacture of electric generators, as well as satellite Internet equipment from VAT and import duty", available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zvilniv-vid-pdv-ta-vviznogo-mita-zapchastini-ta-komplektuyuchi-dlya-vigotovlennya-elektrogeneratoriv-takozh-obladnannya-suputnikovogo-internetu> (Accessed 02 December 2022).

Стаття надійшла до редакції 06.12.2022 р.